

Ἡ ἱέρεια τοῦ πλησίον τῆς Μιλήτου, ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, μαντείου τῶν Βραγχιδῶν, πρὶν ἢ προφητεύσῃ, εἰσέπνεεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὰς ἀναθυμιάσεις ἱερᾶς τινος πηγῆς. Ὁ χρησμός τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Κλάρω ἐξεδίδετο ὑπὸ ἱερέως, ὅστις, ὡς προείπομεν, παρεσκευάζετο πρὸς τοῦτο καταβαίνων ἐντὸς φρέατος τοῦ ὅπερ καὶ συνέτεμνε τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς του. Ὁ ἀλλόκοτος τρόπος, δι' οὗ ἡ Πυθία ἐξετίθετο εἰς τὰς ἐκ τοῦ σπηλαίου τῶν Δελφῶν ἐκπεμπομένας ἀναθυμιάσεις, ἤδη ὡσαύτως περιεγράφη. Ὁ Πλούταρχος μᾶς βεβαιοῖ, ὡς καὶ ὁ Πίνδαρος λέγων :

« . . . Μαντεύσατο εἰς θεὸν ἐλθὼν

« Τῷ μὲν ὁ Χρυσόκομος εὐώδεις ἐξ
ἀδύτου ναῶν πλόνον

« Εἶπε, κτλ. » (Ὀλυμπιονίκ. Ζ. 31—32). ὅτι αἱ ἱεραὶ αὗται ἀναθυμιάσεις συνωδεύοντο ὑπὸ εὐωδίας ἀφικνουμένης μέχρι τοῦ μέρους ἐνθα ἴσταντο οἱ μαντευόμενοι. Ἀλλ' εἴτε φυσικὰ ἀρώματα συνεμίγνυντο μετὰ φυσικῶν ἐνεργειῶν, ἢ οἱ τοῦ μαντείου ἱερεῖς διὰ τεχνητῶν ἀρωμάτων προσεπάθουν ν' ἀποτρέπωσι καὶ διαλύωσι τὴν δυσωδίαν τῶν ἐκ τοῦ σπηλαίου ἀερίων, δὲν δυνάμεθα περὶ τούτου ν' ἀποφανθῶμεν. —

Ὅτε λοιπὸν ὁ ἱερεὺς τῆς Κλάρου προσέβαλλε σπασδαίως τὴν ὑγείαν του διὰ τῆς ἐν τῷ φρέατι καταβάσεώς του ὅτε ἡ ἱέρεια τῶν Βραγχιδῶν καὶ ἡ Πυθία τῶν Δελφῶν εἰσέπνεον τὰ ἀέρια ταῦτα μεθ' ἑτέρων φυσικῶν ἢ τεχνητῶν ἐπενεργειῶν ὅτε ἡ προφητὴς τῶν Γερμανῶν, ἐν τῇ ἐκστάσει τοῦ νοός αὐτῆς, ἴστατο ἀκίνητος παρὰ ταῖς ὄχθαις τῶν καταρρεόντων ποταμῶν ὅτε οἱ προφῆται τοῦ Ἰνδοστάν ἐγκατέλειπον ἑαυτοὺς εἰς τὴν δύναμιν τῆς μουσικῆς, ἥς ἢ ἐπ' αὐτῶν ἐπίδρασις διετρέφετο ὑπὸ τῆς θρησκευτικῆς τῶν ἀνατροφῆς, οὐδὲν ἀποτελεσμα, ἐν ἀπάσαις ταύταις ταῖς περιπτώσεσιν, ἤθελεν εἶσθαι, ἢ ἠδύνατο νὰ ᾔηται φυσικώτερον, εἰμὴ παραγωγὴ φρενητιάσεων, σκοτοδινιάσεων, μέθης τοῦ νοός καὶ ἐρεθισμοῦ τῶν αἰσθήσεων. Ἡ δὲ ὑποτιθεμένη θεία ἔμπνευσις, ἢ μᾶλλον, οἱ εἰς αὐτὴν

ἀποδιδόμενοι χρησμοὶ ἦσαν ἀπλαῖ σκευώρια τῶν ἱερέων καὶ τῶν μάντεων ἄλλ' ἢ ἐπιστήμη κατεῖχε τὴν προεδρίαν πάντοτε ἐπὶ τοῦ προφητικοῦ αὐτῶν ἐπαγγέλματος, κανονίζουσα τὴν διαχείρισιν τῶν πράξεων καὶ ὑπαγορεύουσα ἀλανθᾶστως ἠθικὰς τε καὶ ὕλικὰς ὠφελείας ἃς ἠδύναντο ἐξ αὐτῶν νὰ πορίζωνται οἱ αὐτοκαλούμενοὶ οὗτοι Θαυματουργοί.

Ἐμ. Γιαρρακόπουλος.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΒΕΛΙΣΚΟΥ ΤΗΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ (1).

Ἡ ἐσχάτως γανομένη εἰς Ἀγγλίαν μεταφορὰ τοῦ ὀβελίσκου τῆς Κλεοπάτρας, ἐπισύρασά πως τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ ἐπ' αὐτοῦ, παρέσχεν ἡμῖν τὸ ἐνδύσιμον τῆς συλλογῆς τῶν ἐπομένων περὶ αὐτοῦ εἰδήσεων.

Ὁ ὀβελίσκος οὗτος, ὁ κατὰ παράδοσιν εἰδικώτερον Βελόνη τῆς Κλεοπάτρας καλούμενος, ἔχει ὕψος 60 ποδῶν καὶ διάμετρον κατὰ τὴν βάσιν ἑπτὰ ποδῶν ἀπετέλει δὲ μεθ' ἑτέρου ὀβελίσκου, συνωνύμου αὐτοῦ καὶ ὀρθίου ἱσταμένου ἔτι, τὴν εἴσοδον τοῦ ναοῦ τοῦ Καίσαρος ἢ κατ' ἄλλους τῶν ἀνακτόρων τῆς Κλεοπάτρας κειμένην οὐ μακρὰν τῆς λοχιάδος καλουμένης Θήρας

(1) Ὁ ὀβελίσκος οὗτος ἐγκατελείφθη κατὰ θάλασσαν, ἐνῶ μετεφέρετο εἰς Ἀγγλίαν πλὴν μετὰ τινὰς ἡμέρας εὗρέθη ὑπὸ Μελιταίου πλοίου. Ὁ πλοίαρχος δὲν θέλει ἤδη ν' ἀποδώσῃ τὸ εὑρημα, αἱ δὲ ἐφημερίδες ἀγγέλλουσιν ὅτι ἡ ὑπόθεσις θὰ δικασθῇ.

Κατὰ τὸ Ἀθήναιον, φήμη κυκλοφορεῖ ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ ἠγόρασαν καὶ τὸν ὑπολειπόμενον ὀβελίσκον, ὅστις ἐστήθη ὑπὸ Θόμψιος τοῦ Γ'. Οὗτος εἶναι κατὰ τι μεγαλῆτερος τοῦ τῆς Κλεοπάτρας. Εἶναι ὅντως λυπηρὸν ὅτι ἡ Ἀνατολὴ ἀπογυμνοῦται πολυτίμων κειμηλίων. Σ. Δ.

παρὰ τὴν θάλασσαν τοῦ πρὸς βορρᾶν λι-
μένος τῆς ἀρχαίας Ἀλεξανδρείας· ζήτημα
δ' εἰσέτι εἶναι ἂν ἡ Κλεοπάτρα αὕτη ἦτον
ἡ περιβόητος διὰ τὰ θέλγητρά της μνηστὴ
τοῦ Ἀντωνίου, ἡ ἑτέρα τις ἐκ τῶν πολυα-
ρίθμων βασιλίδων τῆς Αἰγύπτου τῶν φε-
ρουσῶν τὸ ὄνομα τοῦτο. Ἀλλ' οἱ ὀβελίσκοι
οὗτοι ἦσαν πολλῶ ἀρχαιότεροι τοῦ οἰκο-
δομήματος, μετενεχθέντες πρὸς κόσμον αὐ-
τοῦ ἐξ Ἡλιουπόλεως, ἐνθα ἴσταντο πρὸ
τοῦ μεγάλου ναοῦ τοῦ Ἡλίου, ὡς τοῦτο
δηλοῦται ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἱερογλυφικῶν
σημείων (1). Ἦσαν δὲ, ὡς πάντες σχεδὸν
οἱ ἀρχαιότεροι ὀβελίσκοι τῆς Αἰγύπτου, μα-
νόλιθοι καὶ κατεσκευασμένοι ἐξ ἐρυθροῦ γρα-
νίτου, ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἐπὶ πολὺν χρόνον
διατηρεῖται ἀβλαβὴς καὶ ἦτο τὰ μάλα πο-
λύτιμος· διότι παρητηρήθη ὅτι σπανιώτατα
δυνατὸν νὰ κοπῶσιν ἐξ αὐτοῦ τεμάχια το-
σοῦτον μέγαρα ὅσον ἀπητοῦντο πρὸς αὐ-
τὸν τὸν σκοπὸν.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀβελίσκος ἔκειτο κα-
τὰ γῆς, πεσὼν πιθανῶς ὑπὸ σεισμοῦ, βε-
θυθισμένος ἐν τῇ ψάμμῳ καὶ περιστοιχοῦ-
μενος ὑπὸ ἐδάφους ἀγόνου καὶ ὡσεὶ πεπε-
ρασμένοι διὰ κοσκίνου, ἐν ᾧ μόλις ἀθλί-
αι χλόη ἀνέτελλεν ἄμα φυομένη καὶ μα-
ραιομένη.

Ἴδου δὲ πῶς ὁ κατὰ τὸν παρελθόντα
αἰῶνα ἐντολῇ τῆς Δανικῆς κυβερνήσεως
περιηγηθεὶς τὴν Αἴγυπτον καὶ Νουβίαν *Fre-
derick Lewis Norden* περιγράφει αὐτὸν
κατὰ τὴν ἀγγλικὴν μετάφρασιν τοῦ *Peter
Templeman*.

«Ὁ κατὰ γῆς εὐρισκόμενος ὀβελίσκος
φαίνεται συντριβείς, ἀλλ' ἐξ ὅσον ἠδυνήθη-
ν ἂν ἐννοήσω ἐκ τῶν ἱερογλυφικῶν του, ἐπι-
τρέπεται ν' ἀποφανθῶ ὅτι περιεῖχε τὰ
αὐτὰ σχήματα καὶ τὴν αὐτὴν διάταξιν, οἷα
καὶ ὁ ὄρθιος ἱστάμενος Αἱ δύο ἐ-
φθαρμέναι καὶ ἐξίτηλα φέρουσαι σημεῖα
πλευραίων δεικνύουσι τὴν μεγάλην διαφο-

ρὰν τὴν ἐνυπάρχουσαν μεταξὺ τοῦ κλίμα-
τος τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ τῶν ἄλλων
μερῶν τῆς Αἰγύπτου· διότι οὐδὲ πῦρ, οὐδὲ
βάρβαρος χεὶρ κατέφθειρε τοὺς λίθους τού-
τους. Τοῖς πᾶσι δὴλον ὅτι μόνη ἡ ἀπὸ τοῦ
χρόνου φθορὰ κατέφαγε τινὰ τῶν σχημά-
των καὶ ἐξήλειψεν ἕτερα, καὶ περ βαθύτα-
τα ἐγκεχαράγμένα.» (1)

Ἄλλος δὲ νεώτερος Γάλλος περιηγητὴς
δ *I. J. Ampère* ἐν τῇ *Εἰς Αἴγυπτον πε-
ριοδείᾳ* (2) αὐτοῦ λέγει καὶ περὶ τῶν δύο
ὀβελίσκων τὰ ἑξῆς.

«Ἀμφότεροι παρουσιάζουσι τὰ ὀνόματα
τῶν αὐτῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, καὶ
τοὶ αἱ ἐπιγραφαὶ δὲν εἶναι παρόμοιοι. Ἐπὶ
τῆς μεσαίας σειρᾶς ἀναγινώσκεται τὸ ὄνο-
μα Τουθμῶσις τοῦ Γ'. ἐπὶ δὲ τῶν δύο πλα-
γίων σειρῶν τὸ ὄνομα Ῥαμεσσῆ τοῦ Με-
γάλου, τῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καλουμέ-
νου Σεσῶστριος. Δὲν εἶναι δὲ σπάνιον τὸ
νὰ βλέπωμεν οὕτω τὰ ὀνόματα δύο Φαραῶ
εὐρισκόμενα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὀβελίσκου· εἰς
βασιλεὺς ἤγειρε τὸ μνημεῖον καὶ ἐνεχάρατ-
τε τὸ ὄνομά του, ἄλλος δὲ πάλιν βασι-
λεὺς ἐνεχάραττε τὸ ἰδικόν του παρὰ τῷ
τοῦ πρώτου· ἀλλὰ πάντοτε ἐν τῇ μεσαίᾳ
σειρᾷ ἐτίθετο ἡ ἀρχαιοτέρα ἐπιγραφή.»

Πρὸς τοῦτοις ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι δύο
βραχύταται ἱερογλυφικαὶ ἐπιγραφαὶ δηλοῦ-
σαι ὅτι ἐχαράχθησαν παρὰ τοῦ διαδόχου
τοῦ Ῥαμεσσῆ (3). Ὡστε τρεῖς ὅλαι ἐποχαὶ
φέρονται σημειωμέναι ἐπὶ τῶν μνημείων
τούτων.

Ἐνταῦθα ὁμῶς ἐγείρεται τὸ ζήτημα δι-
ατὶ οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοκράτορες, οἱ τοσούτους
ἄλλους ὀβελίσκους μετενεγκόντες εἰς Ῥώμην
καὶ ἀλλαχῇ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Αἰγύ-
πτου, δὲν προτίμησαν μᾶλλον τὸν πλη-
σιέστερον τοῦτον; Θεωροῦντες πλὴν τὰς
δύο αὐτοῦ πλευρὰς τὰς ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐ-
φθαρμένας θέλομεν εὐρεῖ ἀρκούντα λόγον
τῆς μὴ μεταφορᾶς του. «Ὅ,τι παρεῖδον ὁ-

(1) Αἰγυπτιακὰ ὑπὸ Π. Κ. Κ. (Κωνσταν-
τινουπόλεως πατριάρχου Κωνσταντίνου).
σελ. 462.

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΤΛ. ΙΒ΄.)

(1) *Travels in Egypt and Nubia* 4. 5.

(2) *I. J. Ampère. Voyage en Egypte.*

(3) Αἰγυπτιακὰ ἐνθα ἀνωτέρω.

μως οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ Ἀγγλοὶ φιλοκτημονέστεροι δὲν ἀπνηξίωσαν· ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς ἐδωρήσατο αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας Γεώργιον τὸν Δ', ἀλλ' ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις διὰ τε τὴν κακὴν κατάστασιν τῶν ἱερογλυφικῶν καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον δαπάνην — 46 χιλιάδας λιρῶν στερλινῶν περίπου — ἀνέβαλλε τὴν μεταφοράν. Πρὸ τριῶν πλὴν ἐτῶν ἀποφασίσασα νὰ κοσμήσῃ διὰ τοῦ λαμπροῦ μονολίθου μίαν τῶν πλατειῶν (τὴν τοῦ Βατερλό ἴσως) τοῦ Λονδίνου ἀπέστειλε τὸν στρατηγὸν Ἀλέξανδρον εἰς Αἴγυπτον, ἵνα βεβαιωθῇ ἂν ὁ νῦν Χεδίβης ἐπεκύρου τὴν δωρεάν τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ τῆς δ' ἀπαντήσεως εὐνοϊκῆς γενομένης, ἐπελάβετο τοὺς τελευταίους τούτους μῆνας τῶν ἔργων ἀποστείλασα εἰς Ἀλεξάνδρειαν τοὺς οἰκείους ἐργάτας, οἵτινες κατεσκεύασαν ἰδιαιτέραν θήκην σιδηρᾶν, ἱκανὴν νὰ πλέῃ, καὶ ἐν αὐτῇ ἔθεσαν τὸν ὀβελίσκον· τὴν 30 δὲ Αὐγούστου καθείλκυσαν εἰς τὴν θάλασσαν τὸν πελώριον κύλινδρον περιεκλεισμένον εἰς ξύλινον κιβώτιον· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ εἰσέδυσεν ἐντὸς τοῦ περικαλύμματος, ἐπανεφέρον τὸν ὀβελίσκον εἰς τὴν ψάμμον· τὴν ἐβδόμην Σεπτεμβρίου (ἔ. ν.) καθειλκύσθη ἐκ νέου εἰς τὴν θάλασσαν μετὰ πληρεστάτης ἐπιτυχίας καὶ προσεδέθη εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἀτμοπλοίου *Ὀλγα*, ἣτις ἀπῆρεν ἐν μέσῳ τῶν ἀνευφημιῶν τοῦ παρισταμένου πλήθους, ἀφοῦ πρότερον συνέτριψαν τὸ ξύλινον περι κάλυμμα.

Περατοῦντες τὴν βραχεῖαν ταύτην πραγματείαν εἰπώμεν ὅτι ἡ σιδηρᾶ θήκη κατηρτίσθη οὕτως, ὥστε νὰ φέρῃ τέσσαρας ναύτας, ἔργον ἔχοντας νὰ διευθύνωσι τὰς κινήσεις τοῦ ὀβελίσκου σμικρύνοντες πάσῃ δυνάμει τὴν ἐντασιν τῶν κάλων τοῦ ῥυμουλκήματος· ἔχει δὲ ἡ θήκη αὕτη μῆκος 30 μέτρων καὶ διάμετρον 5 μέτρων, ἡ κάθεσις αὐτῆς εἶναι 3 μέτρων, τὸ δ' ὑπ' αὐτῆς ἐκτοπιζόμενον ὕδωρ ζυγίζει 80 τόννους.

Ἐπὶ τῆς πρώτης τούτων καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡ Αἰγυπτιακὴ τέχνη

ἐφθασεν εἰς τὸν ὑπατον βαθμὸν, οὐδέποτε δὲ τὰ ἱερογλυφικά ἐπεξεργάσθησαν μετὰ πλείονος τελειότητος. Ἀλλ' αἱ ἀλλοιώσεις ὅς τὸ κλίμα τῆς Ἀλεξάνδρειας ἐπέφερον ἐπὶ τοῦ ὀβελίσκου τῆς Κλεοπάτρας δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν τελειότητα τούτων ἐπίσης, ὡς ἄλλων ὀβελίσκων τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ κάλλιον διατηρουμένων.

Στεφ. I. Παπαμιχάλης.

ΠΕΡΙ ΤΙΝΟΣ ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΟΥ ΤΗΣ
ΕΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ ΦΡΑΓΚΙΚΗΣ
ΗΓΕΜΟΝΕΙΑΣ.

πρῶτος

Πρὸ πολλῶν μηνῶν ὁ κ. Θεόδωρος Ἑμμ. Βαλταζῆς ἐδωρήσατο τῷ Μουσείῳ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς τὸ ἐπόμενον σταυροφορικὸν μολυβδόβουλον μετακομισθὲν ἐκ τῶν νοτίων μερῶν τῆς Ἀρμενίας.

Ἑμπ. † *SIGILLVM BOAMVNDI PRINCIPIS ANTIOCHIE*. Ἐν τῷ ἐπιπέδῳ εἰκονίζεται ὁ ἡγεμὼν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐπὶ ἵππου τρέχοντος πρὸς ἀριστεράν καὶ κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ μακρὰν σημαίαν.

Ὁπ. † *SANCTVS PETRVS. SANCTVS PAVLVS*. Ἐν τῷ ἐπιπέδῳ εἰκονίζονται ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος ὄρθιοι ἄνω τῶν ὀποίων τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐν εἰδῇ περιστερᾶς· ἐν τῷ μέσῳ δὲ αὐτῶν ὑπάρχει πεφυτευμένος κρῖνος.

Τοῦ μολυβδόβουλου τούτου, οὗτινος παρθέτομεν κατωτέρω τὴν εἰκόνα κατὰ τὸ φυσικὸν μέγεθος, δεύτερον ἀντίτυπον ὑπάρχει καὶ ἐν τῇ πολυτιμῇ συλλογῇ τοῦ ἐν Ἀθήναις νομισματολόγου κ. Παύλου Λάμπρου, οὗτινος χάρτινον ἐκτύπωμα εὐηρεστήθη νὰ μοι ἀποστείλῃ ὁ ἀξιότιμος αὐτοῦ υἱὸς κ. Ἰωάννης Λάμπρου.

Ἀνήκει δὲ προφανῶς εἰς τινὰ τῶν ἡγεμόνων τῆς ἐν Συρίᾳ Ἀντιοχείας. Ἡ φραγ-